

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

23 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte
judecători

NICOLAEV Ghenadie
ALERGUȘ Constantin
MORARU Petru

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de inculpatul Munteanu Sergiu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 ianuarie 2017, în cauza penală privindu-l pe

MUNTEANU Sergiu Ion, *născut la XXX,
originar și domiciliat în XXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță:

1) 06.11.2015 – 07.12.2015;

Instanța de apel:

1) 19.01.2016 – 15.02.2016;

2) 28.10.2016 – 10.01.2017;

Instanța de recurs:

1) 20.04.2016 – 08.06.2016;

2) 23.03.2017 – 17.05.2017.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Strășeni din 07 decembrie 2015, adoptată în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Munteanu S. a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond, *în fapt*, a constatat că, Munteanu S. la 04 octombrie 2015, aproximativ la ora 13:00, fiind în stare de ebrietate, aflîndu-se pe bancheta din față (lîngă conducător) a autoturismului serviciului de TAXI 21111/14455 de model “Dacia” cu n/î AN BE 612, condus de partea vătămată Cerasa G., în timp ce autoturismul în cauză staționa în or. Strășeni, str. A. Donici 16, avînd intenția sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, în vederea realizării scopului său criminal, în mod deschis a sustras din mîina lui Cerasa G. suma de 580 lei, bani pe care i-a însușit și cu care a părăsit locul comiterii infracțiunii, plecînd într-o direcție necunoscută și cauzîndu-i

astfel părții vătămate o daună materială în proporții considerabile, în sumă totală de 580 lei.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal - jaful, adică *sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane cu cauzarea de daune în proporții considerabile*.

3. Sentința a fost contestată cu apel de către avocatul Zagaiciuc V., care acționând în numele inculpatului, a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței în partea stabilirii pedepsei lui Munteanu S., cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă non-privativă de libertate, cu aplicarea art. 90 Cod penal.

În motivarea apelului, avocatul a invocat următoarele argumente:

- consideră pedeapsa aplicată prea aspră, invocând faptul că la stabilirea acesteia instanța de judecată nu a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de circumstanțele care atenuează răspunderea penală precum, recunoașterea vinovăției, căința sinceră, inculpatul nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, a restituit prejudiciul;

- pedeapsa este prea aspră și nu va asigura atingerea scopurilor esențiale ale legii și pedepsei penale, respectiv nu va fi restabilită echitatea socială;

- în speță circumstanțele cauzei permit aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2016 a fost respins apelul declarat, ca nefondat, cu menținerea sentinței.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că prima instanță în mod judicios a apreciat probele din dosar, acordând deplină eficiență prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, iar starea de fapt reținută și de drept apreciată de instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate în cauză.

Cu privire la criticile apelantului în partea ce ține de asprimea pedepsei, instanța de apel a menționat că just și întemeiat i-a fost stabilită inculpatului categoria și termenul pedepsei, fiind acordată deplină eficiență art. 61 și 75 Cod penal, ținându-se cont de gravitatea faptei penale și prejudiciul cauzat prin infracțiune.

Instanța de apel a mai statuat că criticile formulate de apelant sunt nefondate, deoarece instanța de fond le-a dat o motivare corespunzătoare și argumentată.

De asemenea, instanța de apel a reținut, că circumstanțele legate de fapta comisă și de persoana inculpatului au fost pe deplin valorificate de către prima instanță în procesul de individualizare a pedepsei stabilite inculpatului, luându-se în considerație gradul pericolului social al infracțiunii comise, care este una gravă, comisă cu intenție, de persoana inculpatului, care se caracterizează negativ la locul de trai, nu este la prima abatere de la legea penală, fiind anterior condamnat, nu se află la evidența medicului psihiatru, din anul 2015 se află la evidența medicului narcolog cu diagnosticul alcoolism cronic st. II mixt, sistematic (f.d.32), a restituit prejudiciul, de circumstanțele atenuante precum, recunoașterea vinovăției, căința sinceră, de lipsa circumstanțelor agravante, astfel fiind respectate dispozițiile art. 7, 61, 75 Cod penal.

Instanța de apel a conchis că toate aspectele expuse, justifică aplicarea pedepsei privative de libertate în limita prevăzută de sancțiunea legii penale, cu respectarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, deoarece pedeapsa penală așa cum a fost stabilită de către prima instanță va atinge scopul urmărit.

Totodată, instanța de apel a considerat, că este întemeiată concluzia primei instanțe, că în speță nu sunt întrunite condițiile de aplicare în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal, de aceea în privința acestuia nu poate fi dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei. În acest sens, corect prima instanță a rezultat din circumstanțele concrete ale cauzei: săvârșirea cu intenție directă a unei infracțiuni grave, comportamentul inculpatului, care anterior a fost condamnat și nu a tars concluziile necesare, nu a pășit pe calea corijării, continuând activitatea infracțională, precum și din cerințele art. 61 Cod penal, care stipulează, că pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

În concluzie, instanța a menționat că faptul recunoașterii de către inculpat a vinovăției, manifestarea căinței sincere, contribuirea la descoperirea infracțiunii, restituirea prejudiciului, nu pot constitui temeiuri de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece anume aceste circumstanțe au fost luate în considerație de către instanță la stabilirea cuantumului pedepsei, inculpatul beneficiind de o reducere a acesteia cu o treime din limitele de pedeapsă prevăzute de lege în conformitate cu dispoziția art. 364/1 alin. (8) Cod de procedură penală.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpatul Munteanu S. și avocatul acestuia Malai T. au declarat recursuri ordinare.

6.1. Inculpatul în recursul declarat, fără a indica expres careva temeiuri din art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești adoptate de instanțele ierarhic inferioare, cu trimiterea cauzei la rejudecare, pentru următoarele motive:

- instanțele judecătorești i-au încălcat dreptul la un proces echitabil;
- partea vătămată nu este cetățean al Republicii Moldova, nu cunoaște limba de stat, iar instanțele de judecată inferioare au examinat cauza fără participarea traducătorului;
- partea vătămată a comunicat că dauna cauzată nu este considerabilă și că nu are pretenții față de inculpat și că este de acord să încheie acord de împăcare;
- consideră că poate fi recalificată infracțiunea din art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal în art. 187 alin. (1) Cod penal, pentru a avea posibilitatea de a încheia un acord de împăcare cu partea vătămată.

6.2. Avocatul Malai T., în recursul declarat în numele inculpatului Munteanu S., a invocat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată, invocând următoarele argumente:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și astfel a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția;

- prima instanță și instanța de apel contrar prevederilor art. 61, art. 75 Cod penal, incorect au individualizat pedeapsa aplicată inculpatului, aceasta fiind prea aspră;

- la aplicarea pedepsei nu s-a ținut cont de faptul că antecedentele penale sunt stinse; de căința sinceră; de comportamentul pozitiv în timpul urmăririi penale și judecării cauzei; faptul că inculpatul și-a recunoscut vina; prejudiciul material cauzat prin infracțiune a fost reparat, banii sustrași fiind restituiți părții vătămate încă la etapa urmăririi penale, fapt confirmat de partea vătămată în cadrul examinării cauzei;

- partea vătămată nu a înaintat careva acțiuni civile în cadrul procesului nominalizat, nu are pretenții materiale sau morale față de inculpat;

- inculpatul pînă la arest era angajat în câmpul muncii;

- inculpatul a recunoscut vina solicitînd examinarea cauzei în baza art. 364¹ Cod de procedură penală;

- instanța de apel nu s-a expus asupra cumulului de circumstanțe atenuante invocate de partea apărării;

- instanța de apel s-a expus abstract referitor la posibilitatea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului.

7. Procurorul a depus referință, prin care s-a pronunțat pentru inadmisibilitatea recursurilor declarate din motiv că criticile formulate sunt nefondate, iar instanțele de fond și apel au oferit o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în hotărârile sale.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2016 s-a dispus inadmisibilitatea recursurilor declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

9. În partea descriptivă a deciziei, instanța de recurs a specificat că consideră neîntemeiate argumentele recurențelor privind individualizarea greșită a pedepsei stabilite inculpatului menționînd că instituția suspendării condiționate a executării pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj acordat de lege infractorilor, ci urmează a fi apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială, care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă.

Prin urmare, raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvîrșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei, cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara prejudiciul cauzat, comportarea sinceră în cursul procesului.

Din atare considerente, s-a subliniat că, instanța de apel, corect a menținut concluziile privind lipsa întrunirii condițiilor aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, reieșind din faptul că inculpatul a comis o infracțiune gravă, se caracterizează negativ la locul de trai, nu este la prima abatere de la legea penală, fiind anterior condamnat, din anul 2015 se află la evidența medicului narcolog cu diagnosticul alcoolism cronic st. II sistematic.

Or, argumentele expuse de către instanța de apel în motivarea soluției adoptate pe marginea acestei cauze sunt întemeiate, iar criticile recurențelor în acest sens sunt nefondate.

Instanța de recurs, de asemenea, a menționat că circumstanțele invocate în recursuri au fost luate în considerație pe deplin de către instanța de apel în cadrul individualizării pedepsei. Totodată, la stabilirea mărimii acesteia s-a ținut cont și de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, limitele pedepselor care puteau fi aplicate inculpatului fiind următoarele - închisoare de la 3 ani 4 luni până la 4 ani 8 luni, cu sau fără amendă în mărime de la 375 unități convenționale până la 750 unități convenționale.

Cu referire la solicitările inculpatului privind recalificarea acțiunilor sale de la art. 187 alin. (2) lit. f) Cod penal, la art. 187 alin. (1) Cod penal, pentru ca acesta să se poată împăca cu partea vătămată, care l-a iertat, instanța de recurs a remarcat că, din momentul pronunțării încheierii privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, inculpatul și apărătorul lui nu mai pot renunța pe parcursul procesului penal asupra opțiunii sale de a fi judecată cauza potrivit procedurii simplificate. Pe cale de consecință rezultă că nici încadrarea juridică a faptei incriminate inculpatului nu poate fi modificată, deoarece anterior inculpatul a recunoscut fapta incriminată lui, inclusiv și încadrarea juridică a acesteia.

10. La 12 octombrie 2016, inculpatul a atacat cu apelul sentința, solicitând casarea acesteia, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să-i fie aplicată o pedeapsă non-privativă de libertate. În susținerea apelului, s-a invocat că partea vătămată Cerasa G. nu este cetățean al Republicii Moldova și pe parcursul urmăririi penale, cât și în faza de judecare a cauzei în fond, ultimului nu i s-a acordat un interpret. Inculpatul a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiune, care pentru partea vătămată este unul neînsemnat.

11. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 ianuarie 2017, apelul inculpatului a fost respins, ca fiind declarat peste termen.

12. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că importanța soluționării chestiunii cu privire la termenul procedural în procesul de judecată derivă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Astfel, în hotărârile Popov vs. Moldova din 06.02.2005 § 53; Melnic vs. Moldova din 14.11.2006 § 40,41; Ciachir vs. Moldova din 15.01.2008 § 45, fiind constată o violare a articolului 6 §1 din Convenție, înalta Curte de la Strasbourg a statuat că: „ ... prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești au încălcat drepturile reclamantilor la un proces echitabil.”

Conform art. 402 alin.(1) Cod de procedură penală termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel. Semnificative, în sensul dat, sunt și explicațiile oferite de Plenul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție în Recomandarea nr. 37 „Cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal”, în care este consemnat că de la data pronunțării hotărârii începe a curge termenul de exercitare a căii de atac și, că pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțare, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data

pronunțării. Altfel spus, neexercitarea apelului în acest interval de timp din motive neîntemeiate duce la respingerea lui, ca tardiv.

Din materialele cauzei, rezultă că inculpatul a primit copia de pe sentință la 07 decembrie 2015 (f. d. 104), astfel termenul limită de apel împotriva sentinței a fost ziua de 23 decembrie 2015, la caz, apelul fiind declarat la 11 octombrie 2016, adică după aproximativ 10 luni de la data expirării termenului prevăzut de lege.

Prin urmare, s-a consemnat că întârzierea termenului de declarare a apelului nu a fost determinată de motive întemeiate și, în atare situație, nu există temeii pentru repunerea în termen a apelului pentru a fi judecat în fond, situație juridică ce determină respingerea apelului propriu-zis, ca fiind depus peste termen.

13. Nefiind de acord cu soluția instanței de apel, inculpatul la data de 14 februarie 2017, declară recurs ordinar și solicită casarea deciziei Curții de Apel, cu repunerea în termen a apelului, pentru a putea beneficia de aplicarea art. 10 Cod penal și prevederile Legii nr. 210 din 27.07.2016 cu privire la amnistie.

14. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului depus de inculpat menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, deoarece nu corespunde cerințelor de conținut.

15. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, fără citarea părților, în baza motivelor invocate în recurs și în raport cu actele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțe, în baza temeiurilor expres prevăzute de acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide asupra inadmisibilității recursului ordinar în cazul în care constată că acesta nu corespunde după conținut prevederilor art. 430 Cod de procedură penală.

Art. 430 Cod de procedură penală, stipulează cerințele cărora trebuie să le corespundă cererea de recurs, în special, textul recursului trebuie să conțină argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute expres de art. 427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și cu invocarea problemei de drept ce persistă în cauză, indicând care este eroarea comisă de instanța de apel. Argumentele invocate în recurs, pentru a fi preluate spre examinare, trebuie să fie discutate de instanța de apel la etapa judecării apelului, aceasta fiind o condiție exhaustivă stipulată de legislator în art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală.

Pe de altă parte, este relevant de a menționa că, hotărârea judecătorească irevocabilă împiedică redeschiderea procesului penal cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sînt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

În cauza deferită judecării, recurentul critică hotărârea adoptată de instanța de apel la data de 10 ianuarie 2017 și pledează pentru repunerea în termen a apelului, pentru a putea beneficia de aplicarea art. 10 Cod penal și de prevederile Legii cu privire la amnistie.

Însă, după cum rezultă din actele cauzei, se constată că inculpatul a abuzat de dreptul său de a declara apel, prin faptul că a formulat în fața Curții de Apel Chișinău, după pronunțarea deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2016, a celei de a doua cerere de apel, care a fost respinsă, ca tardivă.

Respectiv, fiind în al doilea set al procedurii în instanța de recurs, inculpatul intervine cu solicitarea de a fi repus în termen apelul său, alegație pe care Colegiul penal o consideră inadmisibilă. Or, fiecare parte are dreptul de a uza de exercitarea unei căi de atac doar o singură dată.

Prin urmare, se remarcă că decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 08 iunie 2016, în baza art. 466 Cod de procedură penală, a devenit definitivă și irevocabilă, iar hotărârea judecătorească irevocabilă, împiedică redeschiderea procesului penal cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sînt de natură să afecteze hotărârea pronunțată. Respectiv, Colegiul relevă că, înaintarea repetată a cererii de apel, după epuizarea căilor ordinare de atac, este abuzivă și inadmisibilă.

Pe cale de consecință, avînd în vedere cele consemnate supra, Colegiul penal statuează asupra soluției de inadmisibilitate a recursului ordinar declarat de inculpat, deoarece acesta nu întrunește condițiile legale de conținut.

16. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Munteanu Sergiu Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 ianuarie 2017, în propria cauză penală, deoarece nu îndeplinește cerințele de conținut prevăzute în art. 429-430 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 23 mai 2017.

Președinte **NICOLAEV Ghenadie**

Judecător **ALERGUȘ Constantin**

Judecător **MORARU Petru**